

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:43

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:43

Onsdagen den 16 juni

1 § Möte i Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 17 juni

2010

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 14.00 och jag förklarar EU-nämndens sammanträde öppnat.

Jag säger välkommen till nämndens ärade ledamöter, till övriga riksdagsledamöter, till statsministern och hans medarbetare och till er som följer detta öppna samråd, även utifrån. Man kan som vanligt göra det på storbild i riksdagens infocentrum, på webben riksdagen.se eller i Sveriges Television.

Det här är alltså ett öppet sammanträde med riksdagens EU-nämnd där vi får information om och sedan samråder med statsministern och regeringen inför det så kallade toppmötet med EU:s stats- och regeringschefer som han åker till i eftermiddag, direkt efter detta sammanträde om jag har förstått det rätt.

EU-nämnden är det organ i riksdagen där regeringen förankrar sin politik inför beslut i EU:s ministerråd och inför samtliga möten i Europeiska rådet. Snart börjar alltså den här terminens sista Europeiska råd, där stats- och regeringscheferna framför allt ska diskutera ekonomiska frågor, den så kallade 2020-strategin med mera. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har sådana här möten numera en formell agenda. Den är utsänd och ligger också på bordet. Mot slutet av mötet behandlas så kallade slutsatser. Förslag till sådana har ledamöterna fått i utkastform.

Riksdagen har tidigare behandlat många av frågorna på agendan, bland annat förslaget till 2020-strategi, vid flera olika tillfällen, och jag ska inte trötta någon här med att nämna dem alla. Däremot kan jag säga att riksdagens övergripande behandling av 2020-strategin har skett inom ramen för finansutskottets betänkande 2009/10:FiU29. Där avgavs också reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Inför detta toppmöte har flera olika ministerråd, finansministrarna med flera, behandlat sina respektive områden. Dessa råd har samtliga också förankrats i riksdagens EU-nämnd innan den svenska regeringen har åkt till mötena. I EU-nämnden har regeringens olika ministrar fått stöd för sina ståndpunkter och förhandlingsupplägg, men vid flera tillfällen har det också anmälts avvikande meningar av ett eller flera oppo-

sitionspartier. Fullständig information om alla dessa råd och alla olika majoritetskonstellationer går att hitta i EU-nämndens protokoll och stenografiska uppteckningar som alla finns på riksdagen.se.

EU-nämndens roll är som sagt att kontrollera den svenska regeringens position. Sedan är det alltid viktigt att komma ihåg att det är 26 regeringar till som är representerade på mötet. Det är då förstås upp till regeringen att förhandla med dessa för att komma överens. Det vi prövar är vad den svenska regeringen har med sig när man åker dit.

Vårt samråd går till så att statsministern först redogör för regeringens förväntningar, upplägg och positioner. Därefter får ledamöterna ställa frågor och framföra synpunkter. Tyvärr har vi inte riktigt lika lång tid på oss som vi brukar – det är väldigt mycket så här i slutet av terminen – utan totalt en timme. Samrådet avslutas med att nämnden tar ställning till regeringens ståndpunkter inför mötet senast kl. 15.00.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande och ärade ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Precis som nämnts träffas Europeiska rådet i Bryssel i morgon den 17 juni. Två områden står i fokus, först och främst den ekonomiska situationen i svallvågorna efter den finansiella och ekonomiska krisen och det räddningspaket av historiska mått för Grekland som vi fattade beslut om i maj, men också EU:s nya strategi för tillväxt och sysselsättning. Därutöver kommer kort läget i klimatförhandlingarna, förberedelserna inför det speciella toppmötet om FN:s millenniemål i september och G20-samordningen inför mötet i Toronto att stämmas av. Vi kommer att följa upp säkerhetsrådsbeslutet om sanktioner mot Iran samt ge klartecken för öppnande av medlemskapsförhandlingar med Island. Europaparlamentets talman deltar som vanligt i de inledande diskussionerna.

Fru ordförande! Jag har sagt det förut, och jag måste tyvärr säga det också i dag, att den ekonomiska och finansiella kris som Europa gått igenom är långt ifrån över. Det var faktiskt endast fem länder i EU som förra året hade ett budgetunderskott som inte överskred stabilitets- och tillväxtpaktens referensvärde på 3 procent – Sverige, Luxemburg, Finland, Danmark och Estland.

Även utsikterna för den offentliga skuldsättningen är dystra. En majoritet av EU-länderna väntas i år ha offentliga skuldkvoter som överskrider stabilitets- och tillväxtpaktens referensvärde på 60 procent av bnp. Flera länder väntas ha mycket höga skuldkvoter, på över 80 procent, och några länder väntas till och med överskrida 100 procent av bnp nästa år. Detta är bekymmersamt, inte minst eftersom skuldkvoter på över 90 procent av bnp historiskt har visat sig vara förenade med lägre tillväxt. Hög offentlig skuldsättning pressar upp riskpremierna på statsobligationer, och högre räntor gör lånen allt dyrare och tränger undan investeringar för välfärd och tillväxt. Det blir helt enkelt mindre och mindre över i plånboken. Sverige utgör även här ett lyckligt undantag med en beräknad skuldnivå för 2010 på endast strax över 40 procent.

Det finns inga snabba lösningar för EU att ta sig ur denna ekonomiska situation. I stället väntar tunga år av budgetnedskärningar i många länder som kommer att få svåra konsekvenser i form av lägre löner och pensioner och mindre pengar över till investeringar i skolor och omsorg. Och det handlar inte längre bara om Grekland, Spanien och Portugal. I

förra veckan aviserade Angela Merkel budgetnedskärningar på över 80 miljarder euro och uppsägningar av över 15 000 anställda i den offentliga sektorn. Storbritanniens nya premiärminister, David Cameron, har utfärdat varningar inför vad han kallar en nödbudget som den nya regeringen kommer att lägga fram den 22 juni. Han varnar för att denna budget kommer att få betydande konsekvenser för alla hushåll i Storbritannien.

Vad kan då EU göra för att bidra till att vända denna utveckling? Europeiska rådet tillsatte vid sitt möte i mars en grupp under Herman Van Rompuys ledning för att undersöka hur budgetdisciplinen i EU kan stärkas. Vi kommer att få en första avrapportering från gruppens arbete vid vårt möte i morgon torsdag. Detta är bra.

EU:s medlemsländer, särskilt de som drabbats värst av krisen, kan inte längre vänta med att ge besked om situationens allvar och är redo att vidta långsiktiga åtgärder. Jag hoppas att vi redan vid detta möte kan ge signaler om en starkt tillämpning av stabilitets- och tillväxtpakten. Det är något som marknaderna väntar otåligt på. Vi måste till exempel vara tydliga med vikten av att samtliga medlemsstater implementerar nationella finanspolitiska ramverk för att stärka budgetdisciplinen. Vi måste också öka fokus på skuldnivåerna i stabilitets- och tillväxtpakten samt förstärka morötterna för medlemsstaterna att föra en ansvarsfull politik, bland annat genom att undersöka hur sanktioner kan användas i ett tidigare skede och på ett effektivare sätt. Jag kommer också att argumentera för att toppmötet ger ett gemensamt budskap om vikten av en snabb och framtung budgetkonsolidering, i synnerhet för länder med mycket stora budgetunderskott och hög offentlig skuldsättning.

Fru ordförande! Jag vill i detta sammanhang välkomna att kommissionen nyligen presenterat ett förslag om en stabilitetsavgift för banker som är inspirerad av den som Sverige redan har infört. För mig är frågan om finansiering av bankkriser viktig. Det finns nu också ett brett stöd bland EU:s medlemsländer för att införa avgifter på bankerna. Jag hoppas att vi vid toppmötet kan enas om att snabbt arbeta vidare med kommissionens förslag.

Fru ordförande! Inför toppmötet har en institutionell fråga av vikt aktualiserats. Det har framlagts förslag om att inrätta regelbundna möten mellan euroområdet stats- och regeringschefer med ett permanent sekretariat. Syftet skulle vara att stärka euroområdets ekonomiska styreskick och göra förvaltningen av euron mer effektiv.

Från svensk sida måste vi ha respekt för förslag som handlar om att få eurosamarbetet att fungera effektivt. Det ligger ju i hela EU:s intresse. Så möts redan i dag euroområdets finansministrar, till exempel, regelbundet. Jag anser också att det är berättigat att euroområdets stats- och regeringschefer möts vid enskilda tillfällen påkallade av exceptionella omständigheter, och det har redan skett vid ett par tillfällen under detta halvår.

Sverige har emellertid invändningar mot att inrätta permanenta toppmöten inom euroområdet – invändningar som vi delar med flera andra medlemsstater. En invändning är att ekonomisk utveckling och finansiell stabilitet inom EU är en fråga som berör alla medlemsländer och som inte kan avgränsas till endast euroområdet. Till exempel har krisen i Grekland, som är ett euroland, fått stora konsekvenser för Sverige som ju inte är ett euroland. Och krisen i Ungern, ett icke euroland, påverkar i hög grad Ungerns grannländer inom euroområdet. De beslut som behö-

ver fattas i krissituationer är i hög grad beslut som alla medlemsländer påverkas av. De bör därför medverka antingen på EU-plan eller nationellt. En annan invändning som rests är att risken är att ECB:s oberoende kringskärs. Därmed finns också en risk för att förtroendet för euron minskar.

Fru ordförande! Även om jag tror att toppmötet i mångt och mycket kommer att domineras av de frågor som jag just har berört, får vi inte glömma frågor av mer långsiktig karaktär. Till dessa hör EU:s nästa strategi för tillväxt och sysselsättning, den vi kallar Europa 2020, som vi hoppas kunna nå politisk enighet om vid toppmötet.

Vid marstoppmötet kunde vi enas om tre av de fem övergripande målen. Nu ska vi enas om de två kvarvarande målen, de för utbildning och social integrering, samt också nå en politisk överenskommelse om de så kallade integrerade riktlinjerna som är centrala för genomförandet av strategin i de respektive medlemsländerna.

Regeringen har i diskussionerna verkat för vikten av att ta till vara den tillväxt- och sysselsättningspotential som Europas välutbildade kvinnor utgör. Vi är mycket nöjda med att detta nu reflekteras i riktlinjerna och även i de övergripande målformuleringarna. Regeringen har också nått framgång vad gäller en tydlig arbetsmarknadsdimension i målsättningarna för ökad social delaktighet och minskad fattigdom. Detta återspeglas i såväl riktlinjerna som det femte målet.

Överenskommelsen om Europa 2020 vid toppmötet är bara en början. Vi har nu skapat ett verktyg för att långsiktigt lägga grunden för EU:s globala konkurrenskraft och välfärd. Vi måste nu beslutsamt arbeta med att genomföra denna strategi på nationell nivå, men också med att stärka den inre marknaden i linje med den så kallade Montirapporten som nyligen presenterades.

Fru ordförande! Miljöminister Andreas Carlgren redogjorde redan i förra veckan för nämnden för regeringens syn på kommissionens meddelande om effekterna av att EU skulle reducera sina utsläpp med 30 procent i stället för, som nu, 20 procent till år 2020. Jag förutser ingen diskussion i frågan vid toppmötet utan endast en kort notering om kommissionens meddelande om behovet av ytterligare analyser och att vi kommer att återkomma till klimatfrågan i höst inför FN-mötet i Cancún.

Stats- och regeringscheferna väntas vid toppmötet också ställa sig bakom den av utrikesministrarna redan antagna EU-positionen inför FN:s högnivåmöte om millenniemålen i september. Sverige vill se ett tydligt och handlingsinriktat utfall av FN:s högnivåmöte. En konkret åtgärd som Sverige verkar för ska ingå i Europeiska rådets slutsatser är att en årlig rapport ska göras till Europeiska rådet om medlemsländernas biståndsnivåer. På så sätt hoppas vi öka trycket på länder som släpar efter i uppfyllande av målen – något som behövs i tider av ekonomisk kris då biståndssambitionerna lätt avtar.

Fru ordförande! Det är mycket glädjande att vi nu ser ut att ha nått en kompromiss som möjliggör öppnande av medlemskapsförhandlingar med Island. Som bekant har efterspelet kring banken Icesave och de brittiska och holländska återbetalningskraven på Island spelat en betydande roll i detta sammanhang. I toppmötesslutsatserna markeras nu vikten av de isländska förpliktelserna, samtidigt som man konstaterar att

Island uppfyller de politiska kriterierna och att förhandlingarna kan öppnas.

Europeiska rådet väntas också anta en deklaration om Iran. Samråd med EU-nämnden gällande denna deklaration kommer att ske genom ett så kallat skriftligt förfarande.

Den utestående frågan om Europaparlamentets sammansättning kommer också att få en lösning vid toppmötet. Detta innebär att de medlemsländer vars antal ledamöter i Europaparlamentet ökar genom Lissabonfördragets ikraftträdande ska kunna tillträda dessa platser före utgången av mandatperioden 2009–2014. Det handlar om 18 platser, varav 2 avser svenska ledamöter.

Fru ordförande! Vi står åter inför ett toppmöte som domineras av de ekonomiska frågorna på både kort och lång sikt. Jag hoppas att resultatet av detta möte kommer att sända ett starkt budskap om unionens vilja och styrka att samarbeta och vidta verkningsfulla åtgärder även i svåra tider. Jag är nu redo att besvara nämndens frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi gör som vi brukar. Ordet går till partierna i storleksordning. Alla partier kommer att få ordet minst en gång. Ju kortare inläggen är, desto fler hinner vi med. Vi kommer att ta några frågor åt gången och börjar med riksdagens största parti.

Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag tackar statsministern för redogörelsen. Jag vill först anmäla avvikande mening angående 2020-strategin i enlighet med den reservation som vi har haft tidigare i finansutskottet och som vi också har upprepat här i EU-nämnden.

Tittar man i förslagen till slutsatser talas det mycket om den ekonomiska styrningen. Man använder ord och meningar som ”vi är helt ense om att det finns ett akut behov av att öka samordningen av vår ekonomiska politik” och ”vi är ense om de första riktlinjerna för stabilitets- och tillväxtpakten och budgetövervakningen samt den bredare makroekonomiska övervakningen”. Man fortsätter att använda begrepp som ”eventuella sanktioner”, ”enhetligt och progressivt system”, ”prominentare roll inom budgetövervakningen” och så vidare.

Det EU behöver är en ny och stram stabilitets- och tillväxtpakt byggd på tydliga regler och sanktioner som tvingar unionens länder att sanera sina statsfinanser, inte ytterligare koordinering på EU-nivå som kommissionen föreslår.

För oss socialdemokrater är det otänkbart att EU på något sätt skulle godkänna svenska statsbudgetar. Vi vill att det ska finnas konsekvenser för medlemsländer som bryter pakten, och vi vill att det bör övervägas om medlemsländer som bryter pakten ska få ta del av EU-medel som till exempel jordbruksstöd och utvecklingsfonder.

Stabilitetspakten måste enligt oss gälla för alla medlemsländer utan undantag. När Tyskland och Frankrike bröt mot pakten utan att det ledde till konsekvenser öppnade det dörren för det som vi nu kan se.

Hur kommer statsministern att agera? Är det i enlighet med vad jag nyss har sagt?

2009/10:43

16 juni

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag representerar Moderaterna och ställer därför nästa fråga. Sverige är ett av de länder i EU och världen som återhämtat sig allra bäst efter krisen. Alla EU-kolleger har dock inte samma situation. Ordning och reda i finanserna och fler jobb är avgörande, och jag utgår från att det också blir ett viktigt ämne under toppmötesdiskussionerna.

I morse var det partiledardebatt i riksdagen, men EU nämndes knappast alls. Det var någon enstaka markering mot euron, men de stora finanspolitiska frågorna var inte på tapeten i den debatten.

Oavsett vad man tycker om EU och eurosamarbetet är det stora diskussioner nu om eurosamarbetets roll, styrka och eventuell finanspolitisk samordning. Här finns det tydliga skillnader mellan olika politiska inriktningar, regeringar, partier och så vidare.

I riksdagen har vi stor samsyn i detta, större än vad som ibland kanske hörs i debatten. Här i nämnden har vi till exempel varit brett ense om att det är Sveriges riksdag som bestämmer om budgeten, och vi är eniga i synen på EU-budget med mera.

Jag vill ändå ställa frågan eftersom det är den svenska mandatperiodens sista toppmötesförberedelse: Vad kan bli den största skillnaden i svenskt agerande på kommande toppmöten om det inte är Fredrik Reinfeldt och Anders Borg som åker dit utan röda och gröna politiker?

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Jag välkomnar Susanne Ebersteins beskrivning av den socialdemokratiska positionen och värdet av en stram stabilitets- och tillväxtpakt. Det ställer över tid mycket tuffa krav på att hålla ordning på offentliga finanser, vilket är helt centralt. Det i sin tur hämmar möjligheterna att lova allt till alla, för det är i realiteten ofta det som är grunden till att man inte har ordning på de offentliga finanserna.

Vi delar också uppfattningen, som jag tror är ganska spridd, att de idéer som kom fram om att möjligen förhandsgranska statsbudgetar inte är någon lycklig ordning. Vi talar snarare om att offentliggjorda budgetar antagna av Sveriges riksdag är något som EU-systemet kan ägna sig åt att analysera. Detta är mer kopplat till våra respektive konvergensprogram som både de som är inne i eurosamarbetet och de som står utanför måste underställa EU i akt och mening att se att bland annat stabilitets- och tillväxtpakten efterlevs. Om frågan var i fall jag är beredd att understryka detta så är jag det.

Som bekant bryter snart sagt alla länder inom EU mot stabilitets- och tillväxtpakten. Jag nämnde att det är 5 av 27 som klarar referensvärdet om ett budgetunderskott på 3 procent.

Sverige har förmodligen tydligare och tidigare än alla andra talat om exitstrategier och om vådan av att fortsätta stimulera ekonomin med allt större budgetunderskott. Först ökade den svenska stämman ensligt i lokalerna, men nu har det blivit större bredd i uppfattningen att det inte är en hållbar ordning. Nu diskuteras konsolideringskrav, framför allt finansministrar emellan men också i vår krets.

Vi ska gärna föra diskussioner om hur man tidigare och tydligare även med sanktioner kan motverka att länder underfinansierar sina ekonomier över längre tid – detta av det enkla skälet som jag antydde i inledningen, nämligen att det får påverkan på grannländer. Sverige är ett

utmärkt exempel på det. Vi kan ha välskötta offentliga finanser, men halva vår ekonomi är exportkopplad. Därför är vi beroende av vad som sker i vår omvärld, inte minst på våra huvudmarknader som finns inom EU. Deras misskötsel blir lätt vår huvudvärk också.

Det måste dock till syvende och sist handla om folkvalda regeringar som tar sitt ansvar och ser till att få ordning i den egna ekonomin. Där tror jag att vi har en hel del diskussioner kvar att föra, för i lägen där det är stora underskott har jag hört hur resonemangen går. Många ropar efter ännu mer stimulanser. Jag vill påpeka att det har förekommit även i Sverige.

Vi tror på större stramhet. Framför allt är det viktigt att vi får bort idén om att man varaktigt kan underfinansiera sina budgetar som verkar mycket spridd runt om i Europa.

Jag aktar mig för att svara på frågan vad eventuella rödgröna ministrar skulle innebära.

Vi har från svensk sida lagt stor kraft vid att hävda värdet av att koordinera aktioner när det gäller finanskrisen. Till exempel gäller det stabilitetsavgiftssystemet som EU tar upp efter svensk modell och som till och med USA säger sig vilja införa. Det är ett annat sätt att hantera bankkrisen än vad många andra länder har presterat. Det har delvis framkommit ur erfarenheterna av vår svenska 90-talskris. Vi förenar med detta vår bestämda uppfattning att ordning för hur man hanterar finanskriser måste samsas i små öppna ekonomier med en väldig stramhet i offentliga finanser.

Kan det bli en svensk modell och långvarig samsyn i detta vill jag bara välkomna det. Jag vet inte om vi är där riktigt ännu, men jag tror att det vore en klok linje.

Anf. 7 STAFFAN DANIELSSON (c):

Det är bra att Sverige reagerar mot att euroländerna vill permanenta sitt samarbete lite väl mycket. EU är en enhet, vi är beroende av varandra och jag stöder den linje som statsministern gav uttryck för.

Det är ett allvarligt läge när de europeiska ledarna nu samlas till toppmöte. Det är dystra utsikter, budgetunderskott och nedskärningar. Som statsministern säger är Sverige glädjande nog nästan bäst i klassen.

Vi har dock en inhemsk debatt om hur regeringen sköter ekonomin med stark kritik mot att man lånar till utgifter och så vidare. Märker statsministern av denna kritik när han träffar EU-länder och kommissionen? Eller är det en annan bild av Sverige där än den inhemska bilden?

Både Susanne Eberstein och statsministern har varit inne på åtgärder som att inte betala ut medel från EU-budgeten och så vidare för att komma till rätta med länder som missköter sin ekonomi, vilket drabbar alla. Det lär finnas en tanke hos ledarna i Tyskland och Frankrike, Merkel och Sarkozy, om att man möjligen skulle dra in rösträtten för länder som inte sköter sin ekonomi. Är det rätt uppfattat? Det låter mycket märkligt i så fall. Har statsministern någon kommentar till detta?

Jag undrar också hur de allvarliga ekonomiska bekymren kan påverka resultatet av klimatförhandlingarna på konferensen i Cancún. Sverige, EU och världen måste komma vidare, men jag är orolig för att det nu blir svårare att få igenom de klimatmål som vi alla jobbar för.

Anf. 8 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru ordförande! Jag vill höra statsministern reflektera lite mer över realismen när det gäller avgifterna för samtliga banker. Det låter bra, och jag vet att det finns mycket kvar att göra, men det får inte bli något slags EU-skatt. Ska varje land självt driva in avgifterna och bestämma beloppets storlek? Ska det sedan betalas in till EU? Det står inte mycket i de papper vi har fått.

Det är en sak att EU-länderna är överens om att det är en bra modell. Men om man ska gå vidare med detta i G20-gruppen som ska få fram ett slags global strategi för detta, hur ska man göra då? Ska man tvinga alla länder oavsett om de vill eller inte att ställa upp på dessa avgifter?

Hur länge ska avgifterna gälla? Ska de upphöra när man bedömer att krisen är över?

Jag undrar en hel del över denna modell.

Anf. 9 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru ordförande! Jag vill också ägna min fråga åt den ekonomiska politiken. I det material vi har fått talar man under rubriken Förstärkning av den ekonomiska styrningen på s. 5, punkt 11 om åtgärder för budgetdisciplin. Man arbetar med sanktioner och incitament som är kopplade till konsolidering mot målet på medellång sikt. Man skriver också att man vill arbeta för likvärdiga förutsättningar mellan medlemsländerna. Så långt är det bra. Men i den sista meningen står det "samtidigt som man beaktar medlemslänternas deltagande i euroområdet".

Kommer man att diskutera vad som ska gälla både för dem som är med i eurosamarbetet och för dem som inte är med? Är det risk för att vi får en reglering av det förhållandet? Det är i så fall ganska allvarligt. Vi har känt ett engagemang från svensk sida och ett egenintresse att vara med och dela på ansvaret när exempelvis Grekland har bekymmer. Men det skulle kanske inte kännas lika bra om det styrs i förväg. Är det risk för att det blir mer reglerat?

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Det finns en återkommande diskussion om ökad ekonomisk koordinering. En del säger att det är en direkt följd av att vi har en grupp länder som har gemensam valuta sedan några år tillbaka och att det i sig skulle innebära ökad ekonomisk koordinering. Vi brukar å andra sidan säga att det delvis är det som stabilitets- och tillväxtpakten ska åstadkomma, och det är kanske brist på efterlevnad av den som har skapat tryck på och ifrågasättande av euron.

Jag har haft äran att leda EU under ett halvår och dessutom under en djup och svår finanskris följt vad detta med koordinering kan innebära både goda och mindre goda dagar.

I bästa fall är det en koordinering som gör att vi hanterar finanskriser koordinerat på ett sådant sätt att det som införs i lag eller reglering i ett land också införs i andra länder, i akt och mening att höja motståndskraften mot finansoro; jag återkommer till stabilitetsavgiften i den delen.

Jag har sett hur man har kunnat koordinera finanspolitiska stimulanser eftersom vi alla är mer eller mindre exportberoende länder som också är intresserade av hur utrikeshandeln påverkar våra ekonomiska utsikter.

Därför ska man komma ihåg att koordinering alltid måste följas av frågan vad. Vad är det vi ska få påverka?

Vi har nämligen sett mindre goda dagar då man försökt påverka ECB:s räntesättning. Vi har sett exempel på hur man försöker kringgå statsstödsregler och anser att det också ska koordineras – ungefär som att inreklamningsregler inte gäller i kris, utan då gäller vad vi vill. Har vi ett möte mellan stats- och regeringschefer övertrumfar vi vilka regler som helst. Vi kan för övrigt också ringa till Europeiska centralbanken och berätta vilken ränta de ska ha.

Jag vill således påpeka att det måste motiveras av vad det är man anser sig behöva koordinera. Det kan inte bli ett carte blanche till någon att påstå att det alltid är bra när man samordnar sig – detta bara som en varning om vad det kan vara och vad det inte bör vara.

Vi har ändå, som sagt, vänt oss mot idén. Den framkom tidigt. Nicolas Sarkozy har vid flera tillfällen framfört att han skulle vilja ha en institutionaliserad stats- och regeringschefsnivå. Vi tycker att det vore olyckligt – precis som jag angav i mitt anförande – om det skedde ad hoc-mässigt. Jag kan konstatera att vi i realiteten redan har den typen av möten. Men detta med att institutionalisera väcker en lång rad frågor om balans och om fördragsunderbyggnad av ett slag som vore mycket olyckligt.

Låt mig apropå rösträtsregler säga – från den middag som Angela Merkel och Nicolas Sarkozy brukar ha inför toppmöten kom en sådan idé ut – att mycket av detta bygger på idén att vi skulle göra en fördragsändring. Jag har många gånger nämnt för EU-nämnden att erfarenheterna av att föra Lissabonfördraget genom 27 parlament och en fullständig ratifiering borde dämpa varje sådan tanke för lång tid framöver. Med viss förvåning noterar jag hur snabbt detta ändå återkommer.

Jag bedömer en mycket låg realism i den typen av tankar och förslag. Det vore bra om vi höll tillbaka en del av detta för att inte återigen börja ge sken av att stora institutionella förändringar är det som nu skulle vänta Europa eller ens skulle kunna vinna gillande av befolkningar runt om i Europa när det uppenbart brister i efterlevnaden av regler som vi redan har. Det är mer att i så fall följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler som de nu ser ut. Vi behöver inte förändra en massa regelverk i den delen och framför allt inte göra något som kopplar till fördragsändringar.

När det gäller avgiftskonstruktionen är det viktigt att komma ihåg att vår bild är att vi har ett alltmer internationellt och gränsöverskridande finansiellt system; det är naturligtvis sant. Vi har också lärt oss en sak från finanskrisen hösten 2008: att det som är gränsöverskridande och internationellt väldigt snabbt kan bli en åternationalisering av finansiella marknader i kris. Det var precis det vi såg. Helt plötsligt försvann de internationella storbankerna med gränsöverskridande krediter. En lång rad storföretag letade sig hem till sina nationella marknader. Helt plötsligt skulle Ericsson så att säga hitta lånen för det de behövde göra här i den svenska finansiella sektorn. Det trängde ut många andra.

Vi måste alltså ha ett finansiellt system som fungerar i både bra och dåligt väder. Därför finns det en poäng med att stabilitetsavgifterna till sin uppbyggnad har nationell karaktär eftersom det uppenbart är tänkt för ett sämre läge. I sämre lägen är det tydligt att aktörer, privata företag och en lång rad andra, mer betraktar finansiella institutioner med nationell

2009/10:43

16 juni

koppling. Då spelar det roll – det är nämligen hela konstruktionen – att garantierna bygger på statsgaranti i ryggen på finansiella institutioner som då uppfattas kopplade till vissa länder; det är poängen. Då måste naturligtvis stabilitetsavgifterna täcka den motståndskraftsförmåga som behövs just i Sverige.

Alltså försöker vi riskbedöma vad som är risknivån i Sverige och mot det koppla en stabilitetsavgift som ska bygga upp en sådan fond. I grunden tror vi att det är klokt att andra länder också gör det. Alternativet har vi sett, nämligen att man skickar in skattebetalarnas pengar för att täcka löpande förluster i banker. Det är en mycket sämre lösning. Det är mycket bättre att ta ut avgifter av bankerna och att bygga upp en skyddsvall som gör att de själva finansierar en del av sina förluster och risker. I grunden är det vad vi har gjort. Därför tror jag att detta i USA och övriga EU vinner ett bredare gillande. Det är så jag ser framför mig att det ska konstrueras.

Alltså: I grunden nationellt men gärna koordinerat. Det blir en större trygghet på marknaden om var och en vet att det finns ett mer omfattande skyddsnät. Mycket av nervositeten handlar ju om att man spekulerar i vad som kan bli följden om det inte finns skyddsmekanismer och om det inte finns skyddsvallar som fungerar.

Det bör påpekas att man i G20-formatet pekar på frivillighet. Vi förutsätter att det möjligen finns länder – jag har noterat att en och annan sagt det i den offentliga debatten – som inte är intresserade av denna lösning. Då kan man å andra sidan fråga: Vad är en lösning? Vi får ta det med de enskilda länderna. Men så är det tänkt.

Holger Gustafsson hade en fråga. Mitt svar var delvis att jag inte förutser annan fördjupning inom euroområdet än just den frivilliga koordineringen som möjligen följer av att ha en gemensam valuta. Det tycker jag i och för sig inte är så konstigt. Det var mycket så man resonerade kring Grekland.

Vi har dock tyckt det vara viktigt att påpeka att det också i framtiden bör finnas ett format där vi alla får vara med och bedöma vår vilja att ta ansvar och också kunna påverka ekonomiska skeenden eftersom vi inte upplever att detta är isolerat till eurogruppen.

Många av oss var med i folkomröstningskampanjen också här i Sverige. Vi sade att den förlust vi möjligen får om vi står utanför eurosamarbetet är en brist i inflytandet. Ja, så är det väl. Vi är utanför beslutsfunktionerna. Därför är det viktigt att vi via vårt medlemskap ändå får ett inflytande och en ingång till samarbetet som handlar om alla 27. Det uppfattar jag också var en utgångspunkt för hur Angela Merkel och Nicolas Sarkozy diskuterade detta när de träffades häromdagen.

Anf. 11 JACOB JOHNSON (v):

Ja, det är ett allvarligt ekonomiskt läge för många länder i EU. I en slutsats talas det om att stärka budgetdisciplinen. Det kan man väl göra. Men jag tycker att statsministern också ska ta med sig budskapet att ett högskatteland som Sverige relativt sett har starkare offentliga finanser än andra länder i EU och att det kanske är något för andra länder att tänka på. Sverige har även ett mer jämlikt samhälle. Också det tycker jag att statsministern kan framföra.

I Sverige har vi enligt Skatteverket fortfarande ett skattefel på 130 miljarder kronor, 9 procent av skatteintäkterna. Fortfarande betalas för lite in – i storleksordningen 100 miljarder. Jag kan undra hur stort skattefelet är i Grekland till exempel. Det finns pengar i dessa länder, och de ska gå till rätt saker. Det tycker jag att statsministern ska påpeka.

Jag anser att eurokonstruktionen i sig är ett hinder för att övervinna den ekonomiska krisen. Den låser in Grekland och andra länder i en väldigt svår situation.

Vad jag uppmärksammat och som jag tycker är intressant i slutsatserna är skrivningen om att ge skuldnivåerna en mycket prominentare roll inom budgetövervakningen. Statsministern nämnde att en skuldkvot på 90 procent får negativa effekter. Lite grann tolkar jag det som ett slags stabilitetspakt light att man lämnar fokuset på årliga underskott och går över på skuldnivån ackumulativt. I och för sig tycker jag att det är rätt inriktning.

Jag skulle vilja höra statsministerns synpunkt där. Är det så att vi i praktiken håller på att förändra stabilitetspakten? I och för sig görs det kanske under verklighetens tryck så att säga. Annars blir det väl ingen som klarar stabilitetspakten. Men med den här tolkningen om skuldnivåer och om kanske 90 procent i stället för 60 procent blir det en annan fråga.

I slutsatserna står det även en hel del om regleringen av finansmarknaden. Det är positivt – kan man från vänsterhåll säga som någonting positivt om EU – att man jobbar med det. Vi i Vänsterpartiet har krävt en svensk finanskommission. Jag vet att regeringen tänker tillsätta en finanskommission. Men det har ännu inte hänt så jag undrar hur statsministern ser på den frågan och på kopplingen till regleringen av finansmarknaden inom EU.

Avslutningsvis vill jag anmäla avvikande mening när det gäller 2020-strategin, i enlighet med vårt ställningstagande i finansutskottet och EU-nämnden.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag befarade nästan det sista.

Anf. 13 MAX ANDERSSON (mp):

Fru ordförande! Jag vill inleda med att tillsammans med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna anmäla avvikande mening till förmån för vår gemensamma reservation angående EU 2020.

Jag går så över till frågan om stabilitetspakten. Jag kommer ihåg att jag på 1990-talet läste analyser om att stabilitetspakten aldrig kommer att fungera. Jag tyckte att det då var väldigt tvärsäkra analyser. Men det är uppenbart att de som gjorde de tvärsäkra analyserna hade rätt. Stabilitetspakten har problem därför att reglerna kringgås. De stora länderna har inte velat att stabilitetspakten ska tillämpas på dem. Någonting behöver helt uppenbart göras.

Det som står i förslaget till slutsatser från toppmötet är lite löst i konturerna så jag skulle vilja att statsministern förtydligade vilka sanktioner mot länder som bryter mot stabilitetspakten han är för. Skulle de i dagsläget kunna tillämpas? Det är den första frågan.

Som miljöpartist måste jag naturligtvis också ställa en viktig fråga om klimatet. Av dagordningen framgår att statsministern och även de andra medlemmarna i Europeiska rådet ska få möjlighet att komma med en första reaktion på förslaget om att växla upp ambitionerna för minskade utsläpp av klimatgasen koldioxid. Även om det inte ska vara en stor diskussion på mötet undrar jag om statsministern kommer att säga att det är högsta prioritet för Sverige att vi höjer ambitionerna till en minskning på 30 procent.

Slutligen har jag en fråga angående Estland. Jag vet att Estland har problem med att få sin inflation under kontroll. Det har bland annat ECB sagt. Känner statsministern – jag litar på att statsministern har god tillgång till information i de här frågorna, mycket bättre än den jag har – sig helt trygg med att i dagsläget släppa in Estland i EMU?

Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! En debatt om offentliga finanser bör utgå både från om man ska ha låga eller höga skatter och från hur man ska matcha det mot offentliga utgifter. Sedan är det naturligtvis riktigt att man ska se till att få in de skatter som det i demokratisk ordning fattats beslut om. I flera fall är problemet delvis att skatteuppbörden brister.

Slutsatsen brukar väl vara att man ska ha effektiva skattenivåer som är hyggligt i samklang med medborgarnas uppfattning om vad som är rimliga skattenivåer. I ett sådant klimat är det, tror jag, lättare att få in skatterna.

Dessutom är det viktigt att ta in skatter som matchar de utgifter man har. Det är i grunden ett dilemma som många har. Om man har ett visst skattetryck men ändå stora underskott kan det diskuteras om de offentliga utgifterna är för höga eller om skatterna är för låga. I Sverige avviker vi från nära nog alla andra länder. Trots att vi har sänkt det svenska skattetrycket till att komma närmare nivån i övriga Europa har vi balans mellan utgifter och inkomster.

När det gäller euron är det viktigt att påpeka att idén var att man skulle kvala in i euron via vissa makroekonomiska slalomportar, eller vad det ska kallas, som skulle passeras. Vad som diskuterades just när det gäller Grekland var huruvida man kom in på felaktiga premisser. Felet med det är att man därmed kan få svårigheter att hantera sin ekonomi inom ramen för euron eller mer hårdvalutaområden. Det fanns alltså en god tanke med att kvalificera sig. Den diskussion som nu förs gäller huruvida man fattade beslut för tidigt i förhållande till vad som var möjligt för Grekland.

Får jag bara påpeka att det hela tiden har varit fråga om att titta både på löpande budgetunderskott och på själva skuldnivån. Båda fanns med som Maastrichtkriterier, och båda är mycket relevanta. Dels handlar det om att helt enkelt inte tappa kontrollen över årliga budgetar. Dels handlar det om att se den buffert som ligger i länder med en lägre total skuldkvot jämfört med länder med hög skuldkvot, det vill säga att om man en gång har gjort en resa och tappat kontrollen över de offentliga finanserna får det väldigt ofta effekten att man får en snabbt stegrad statsskuldkvot. Då har man tappat bort den säkerhetsmarginalen. Naturligtvis blir det då ännu viktigare att se till att hålla ordning på de offentliga finanserna.

Som exempel kan tas skillnaden mellan Storbritannien och Sverige. Den är viktig att titta på. När krisen slog till hade vi ungefär samma stats-skuldkvot. Storbritannien har nu fördubblat sin statsskuldsnivå genom krisen. Sverige har samtidigt amorterat. Vi fick en rapport i dag från Riksgäldskontoret som säger att Sverige nu kanske snart går ned under 40 procent av bruttoskuldkvot. Jag tror att Storbritannien närmar sig 90 procent. Det spelar roll hur man hanterar kriser, och framför allt får det konsekvenser mer långsiktigt.

Det påverkar räntesättningen därför att man får en allt större skuld som ska omsättas löpande och som möter räntesättande marknader. Det är klart att problemet i världen oftast är att när man själv behöver låna lite mer vill alla andra också låna. Därmed blir det ett stigande pris som möter marknadsefterfrågan. Det är skälet till att det finns större oro över länder som redan från början har en stor statsskuld att omsätta jämfört med dem som har en väsentligt mindre. Därför tycker jag absolut att det är ett viktigt kriterium. Det är viktigt att använda båda två, skulle jag vilja säga.

När det gäller frågan om finanskommission känner jag inte exakt till detaljerna, men jag kan lova att den inte kommer upp på Europeiska rådet. Möjligen är det någonting som vi mer har kopplat här i Sverige.

Det är inte Sverige som ska svara på frågan om Estland. Vi är inte en del av eurosamarbetet, utan det är kommissionen och ECB som gör bedömningen. Vi får helt enkelt följa vad de säger. Men det handlar i akt och mening om att gå igenom att man har nått de särskilda makroekonomiska kriterier som jag nämnde.

När det gäller användandet av sanktioner är hela vår poäng återigen: Använd det som redan finns! Det finns möjligheter att lägga böter och att man får deponera delar av resurser hos EU – allt för att stärka sig mot effekterna av dålig budgetdisciplin. Den stora diskussionen måste vara: Varför följer man inte regelverken? De kom till just för att säkerställa att vi inte skulle hamna i den typ av problematik som vi nu har i stora delar av Europa. Jag tycker att det är där vi ska föra diskussionen. Att ropa på nya regler därför att de gamla inte följs är inte alltid det bästa svaret.

När det gäller svaret på frågan om att växla upp ambitionen skulle man egentligen kunna vrida på Max Anderssons fråga och fråga sig om EU nu är berett att släppa konditionaliteten. Det var ju det som var den stora frågan. Vi är beredda att gå upp i vår ambition från 20 till 30 procent inom EU inom ramen för att övriga utvecklade delar av världen tar på sig motsvarande åtaganden.

Nu försöker delar av miljörelsen säga att vi ska släppa det där och gå upp själva. Säg 30 procent alldeles oavsett vad alla andra gör! Jag blir alltmer övertygad om att det är att ta bort sitt eget förhandlingskort i ett läge där stora delar av världen inte visar vare sig ett intresse eller någon sorts beredskap att gå i den riktningen. Det är jag alltså inte beredd att göra.

Däremot har Sverige dragit slutsatsen att vi ska lägga oss på en nivå som är utarbetad utifrån den högre nivån om 30 procent. Därför har vi ett svenskt nationellt mål om 40 procents utsläppsreduktion, och med detta är vi bäst i världen tillsammans med Tyskland. Det har vi inte för avsikt att förändra.

Anf. 15 MONICA GREEN (s):

Först och främst vill jag kommentera tidigare frågor lite grann eftersom vi fick frågor om huruvida det skulle vara någon skillnad.

Det är viktigt för oss att slå fast att vi har ordning och reda i ekonomin. För oss socialdemokrater har detta varit oerhört viktigt efter 90-talskrisen. Ni hade otur även förra gången ni styrde. Det var lågkonjunktur då. Många kallar det för en inhemsk kris. Den här gången är det kris samtidigt över hela världen. Men under den tiden lärde vi oss.

Anders Borg brukar när han är här berömma den tidigare socialdemokratiska regeringen för det vi gjorde då, nämligen att bygga upp de stabila reglerna – ordning och reda i ekonomin, en fristående riksbank, penningpolitik och en finanspolitik som vi styr inom politiken, ett utgiftstak och så vidare. Det brukar han alltså berömma oss för att vi gjorde. Tack vare att vi har en sådan ordning och reda i den svenska budgeten har vi nu klarat oss bra ut ur krisen.

Det är också därför vi är nogga med att vi inte ska hamna där igen. Det är precis som statsministern säger: Tappar man greppet är det en oerhört tuff resa att ta sig tillbaka. Det blir tufft för människorna som ska utsättas för den besparingen. Därför vill vi aldrig hamna där, och därför har vi i vårt budgetalternativ ett bättre saldo än den borgerliga regeringen. Nu har jag slagit fast det.

Jag har två frågor och några kommentarer till vår reservation. Jag tar frågorna först. Den första gäller statistik och hur mycket statistik vi ska lämna in. SCB har reagerat här i Sverige över hur mycket statistik de 27 länderna verkligen ska lämna in och hur stort intrång det blir i ländernas respektive integritet – om man kan kalla det så – och så vidare. Det vore bra om statsministern kunde svara på denna statistikfråga.

Den andra frågan handlar om det som statsministern nu säger och som vi också har hört i finansutskottet, att vi inte behöver lämna in våra budgetförslag i förväg. Däremot lämnar vi till exempel in vårpropositionen i efterhand.

Då kommer naturligtvis frågan upp hur mycket av innehållet EU sedan ska ha synpunkter på. Kommer vi att få höra: Ni har alltför trygga arbetslösa här. Så får ni inte ha det. Ni har satsat för mycket på barnomsorg. Ni har satsat för mycket på det ena och det andra området. På vilket sätt ska detta sedan granskas? Det skulle vara intressant att veta vad som gäller för granskningen av innehållet på EU-nivå. Om man lämnar ifrån sig en sak förstår man ju att någon ska titta på det. Det var min andra fråga.

Jag ska också kommentera det här med ins and outs. Vi hanterade frågan i finansutskottet i går. Vi är inte klara med den än, utan vi fortsätter i morgon. I går var statssekreterare Susanne Ackum hos oss och beskrev vad som gäller för dem som är innanför eurosamarbetet och för dem som är utanför och att det fortfarande inte är klart hur mycket vi som står utanför får involveras i arbetet. Det är klart att vi är väldigt beroende av varandra. Vi är 27 länder, och vi behöver hjälpas åt på olika sätt. Vi känner ett stort engagemang i att vara delaktiga. Jag ville kommentera det. Det är möjligt att vi får ytterligare behandling i finansutskottet i morgon, för vi är inte helt klara där.

Vi har fått frågor om reservationen ett antal gånger. Jag behöver inte beskriva den om ni tycker att ni känner till den. Den står på tre ben, näm-

ligen ordning och reda i ekonomin, tillväxt och arbete åt alla, bekämpande av barnfattigdomen och fattigdomen och den sociala dimensionen. Vi ska se till att män och kvinnor har lika möjligheter att arbeta. Därmed behöver vi också ha en offentlig sektor, trygghet i äldreården, i barnomsorgen och så vidare. Detta har vi beskrivit i vår reservation.

2009/10:43

16 juni

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Därmed finns det också i nämndens protokoll. Den finansutskottsbehandling som pågår nu och som Monica Green refererar till är detaljbehandlingen av kommissionens förslag till förstärkt ekonomisk samordning som riksdagen ska yttra sig över på basis av det särskilda meddelandet, som inte är klart i detalj. Det fortsätter vi med även efter dagens lilla övning.

Anf. 17 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! I det inbjudningsbrev som statsministern har fått från Van Rompuy står det att Barroso kommer att delge information om meddelandet från kommissionen om klimatfrågan. Statsministern var tillsammans med miljöministern framgångsrika under förra halvåret när de lyckades få med Europa på att på sikt anta 30-procentsmålet.

Budgetsituationen gör nu att man kan åtminstone ana att det finns många länder som vill skjuta det här åt sidan. Min fråga är: Vilka möjligheter ser statsministern att hålla tryck i frågan? Det är utomordentligt viktigt att åtminstone på lång sikt komma till 30-procentsmålet. Det får inte bli så att man nu vill skjuta detta åt sidan.

Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Jag vill tacka för att Monica Green understryker behovet av ordning och reda i offentliga finanser. Jag har inte alltid varit statsminister. Vi har ju alla haft andra erfarenheter tidigare i livet. Jag satt under en stor del av 1990-talet i riksdagens finansutskott. Utan att gå djupare in på det kan jag väl säga att beskrivningen av socialdemokratins förhållande till den oberoende Riksbanken möjligen skulle kunna leda till en del diskussioner. Men jag är mycket glad om vi kan vara eniga om att det var en viktig och bärande del av våra erfarenheter på 90-talet för hur vi lade grund för mer robusthet i den svenska ekonomin.

Vi har nog även dragit nya slutsatser, vill jag säga. En del av det som inte kom på plats i regleringar efter 90-talet har vi nu med hög hastighet fått fram under denna finanskris och med riksdagens stöd fått på plats.

Jag tror att den poäng som har varit när det gäller statistik och vad man ska lämna ifrån sig och inte är den känsla som förmedlades av att EU på något sätt skulle gå in i ett budgetläge där det ännu inte var klart vad regering och riksdag skulle fatta beslut om och ha möjlighet att påverka. Mot detta har många rest invändningar, också Sverige.

Däremot är det ingen nyhet att vi i efterhand efter det att vi har fattat beslut om en budget lämnar över den till EU och till en lång rad andra som för övrigt också följer, granskar och tycker till om svensk ekonomi. Där brukar grundregeln vara att om man har misskött sig får man fler synpunkter. Om man inte har gjort det har de inte lika mycket att säga. De kanske har synpunkter av policykaraktär, som Monica Green tog upp. Så är det absolut. Man får en lång rad synpunkter i ett läge där man har

stora underskott. Det möter många länder runt om i Europa just nu. Det säkraste sättet att slippa det är att ha ordning i sina offentliga finanser.

Själva grundfrågan var om vi skulle övergå till ett system där det upplevdes som att man på något sätt först skickade in det man tänkte göra till kommissionen för att kolla om de höll med. Det tycker vi inte är okej. Riksdag och regering fattar sina beslut. Därefter för vi diskussionen inom ramen för kommissionen. Den finns redan när det gäller hur vi tar fram våra konvergensprogram, som vi har haft under många år. Vi får sedan tillbaka synpunkter på dem.

Jag vill för övrigt påpeka att de 2020-mål vi ska diskutera också egentligen är ett sätt att sätta upp mål som sedan ska ha nationell uttolkning som vi ska fatta beslut om. Även andra kommer att ha synpunkter på dem. Sverige når mål 1, 3 och 5 men inte 2, och detta tror vi är skälet till det. Så kommer det att låta. Så ja, man får synpunkter av andra. Jag tror att vi delvis tycker att det är bra, åtminstone när vi får vara med och lämna synpunkter på andra länder.

När det gäller klimatfrågorna vill jag påpeka att det pågår en diskussion om att försöka hitta ett spår i de internationella klimatförhandlingarna igen. Det är därför jag hänvisar framåt mot Mexiko. Det är svårt just nu att förutse hur bra det kommer att gå. När jag träffade Mexikos president förutsatte han att det hela inte skulle vara på stats- och regeringschefsnivå. Det finns de som talar om att möjligheterna att verkligen komma till ett globalt svar på klimathotet redan är förskjutna till det möte som avses äga rum i Sydafrika sent 2011.

Skälet till det är delvis att vi till och med har svårt att enas om vilken legal utgångspunkt för förhandlingar vi ska ha. Det har jag redogjort för i EU-nämnden vid tidigare tillfällen. De som inte är med i Kyotoprotokollet tycker att de som är med i Kyotoprotokollet ska fortsätta med åtaganden i en ny period. En del av dem som är med i Kyotoprotokollet säger att de då tänker lämna det. Då är frågan om det bara blir Europa som blir kvar.

Vid sidan av detta har vi det som kallas Copenhagen Accord som vi förhandlade fram i Köpenhamn. Det har varit mer framgångsrikt i efterhand än vad det beskrevs där och då. Många länder har nu anslutit sig med nationella åtaganden; jag tror att det är över 125 länder som faktiskt har gjort det. Frågan är bara vilken legal status det har kontra den övriga FN-ledda processen. Vi har en del länder, inte minst Venezuela med den mångordige Hugo Chávez, som har haft invändningar mot Copenhagen Accord. I FN-systemet råder ju vetorätt för varje enskilt medlemsland, och då är frågan hur det FN-formatet ska se ut. Ska FN kunna ha en process som inte är Copenhagen Accord, och hur ska den förhålla sig till Kyotoavtalet?

Grundproblemet är rätt djupt sittande, vill jag påpeka. Vi har egentligen inte riktigt ordning på vilken legal struktur vi ska följa och förhandla utifrån. Jag tror att det i grunden är det som tynger. Det råder inte brist på klimatambitioner, i alla fall inte i Europa, men det finns en djup insikt om att vi inte löser detta själva.

Vi är nu nere på någonstans mellan 12–13 procent av de globala utsläpp som EU i sin helhet bär ansvar för. Som jag har sagt många gånger är det tyvärr så att man med sjunkande utsläpp och höga ambitioner får liten makt när det gäller klimatfrågan. Det är nämligen det omvända som

gäller; det är de med stora utsläpp och låga ambitioner som styr dagordningen. Jag önskar att det inte vore så, men jag har suttit med vid tillräckligt många tillfällen och pratat med de stora utsläppsländerna för att inse att det är så vår värld ser ut.

Vi kommer att återkomma till frågan, och det är därför jag säger att det rimligen inte är den som nu står i fokus. Som ni vet görs det ansträngningar av tyskar och andra för att försöka få i gång förhandlingsprocessen. Jag tror att jag har ringat in vad jag ser som en del av huvudproblemet. Det lär fortsatt tynga klimatambitioner över Mexikomötet i höst.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag vet att det är flera som skulle vilja komma till tals, men det hinner vi tyvärr inte med. Jag vill tacka statsministern och ledamöterna för diskussionen och tacka för svaren på frågorna.

Ni har hört av diskussionen att regeringen har stöd av en majoritet i riksdagen men också att det har anmälts avvikande meningar från s, v och mp i linje med deras tidigare reservationer och avvikande meningar i framför allt den så kallade 2020-frågan om tillväxtstrategin, i linje med finansutskottets betänkande 2009/10:FiU29.

Det är min uppgift att avrunda mötet. Jag vill tacka er som följt samrådet på plats och utifrån. Jag påminner nämndens ledamöter och suppleanter om att statsministern kommer tillbaka till riksdagen och berättar hur det har gått och varför i en så kallad återrapport i riksdagens kammarare på tisdag den 22 juni kl. 13.

Därmed är sammanträdet avslutat.

2009/10:43

16 juni

Innehållsförteckning

1 § Möte i Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	2
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	5
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	6
Anf. 7 STAFFAN DANIELSSON (c)	7
Anf. 8 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	8
Anf. 9 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	8
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	8
Anf. 11 JACOB JOHNSON (v)	10
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 13 MAX ANDERSSON (mp).....	11
Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	12
Anf. 15 MONICA GREEN (s).....	14
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 17 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	15
Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	15
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	17